

ΑΠΟΨΕΙΣ

Η Ευρώπη εξαρτάται από τη Γερμανία

Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ και η τύχη της Ευρώπης εξαρτώνται πλέον αποκλειστικά από τη Γερμανία. Το διακήρυξε χθες η γαλλική Le Monde, αλλά αυτή είναι η αλήθεια και δεν θα μπορούσε να είναι άλλη. Η Γερμανία είναι η ατμομηχανή της Ευρώπης, γύρω από αυτήν στροβιλίζονται οι πάντες και αυτή είναι που έχει την οικονομική δύναμη να επιβάλει τη βούλησή της στους άλλους. Είναι σαφές ότι οι αποφάσεις και οι εξελίξεις στην Ευρωζώνη έχουν πάντα τη σφραγίδα του Βερολίνου. Η ηγεσία του δεν αμφισβητείται.

Η κρίση χρέους που αντιμετωπίζει η Ευρωζώνη έγερσε ακόμη περισσότερο την πλάστιγγα υπέρ της Γερμανίας στο πλαίσιο του γαλλογερμανικού άξονα. Επομένως είναι απόλυτα δικαιολογημένο όλα τα σενάρια να διαμορφώνονται στη βάση των κινήσεων της καγκελαρίου Μέρκελ και όλες οι ευρωπαϊκές πρωτεύουσες να προσβλέπουν σε αυτήν για να βρεθεί η διέξοδος από την κρίση. Πολλοί κατηγορούν τη σημερινή γερμανική κυβέρνηση ότι είναι κατώτερη των περιστάσεων. Μπορεί να έχουν δίκιο, αλλά ίσως και να μην έχουν.

Αυτό όμως θα αποδειχθεί στο τέλος. Προς το παρόν βλέπουμε τη Γερμανία να κινείται με άπειρη προσοχή και με χαμηλή ταχύτητα. Είναι βέβαιο ότι δεν θέλει να διακινδυνεύσει τα οφέλη και τα συμφέροντά της, όπως είναι βέβαιο ότι θέλει να διατηρεί τον έλεγχο σε κάθε εξέλιξη. Η Γερ-

μανία δεν θα πει «ναι» στην έκδοση ευρωομολόγου αν δεν υπάρξει κοινή οικονομική διακυβέρνηση στην Ευρωζώνη και απόλυτη πειθαρχία στα δημοσιονομικά των χωρών-μελών. Της ζητούν να δεχθεί αλλαγή στη λειτουργία της ΕΚΤ για να ενισχυθούν η ρευστότητα και η ανάπτυξη. Αρνείται, γιατί τρέμει τον πληθωρισμό και δεν θέλει να απειληθεί η σταθερότητα του ευρώ, αλλά δεν αποκλείεται να συρθεί τελικά, αν η υπόλοιπη Ευρώπη καταρρέει. Η Ελλάδα δεν έχει δυνατότητα επηρεασμού των όποιων αποφάσεων πάρει το Βερολίνο.

Εκείνο όμως που προέχει είναι να ανακτήσει στοιχειωδώς την αξιοπιστία της και να παραμείνει στην Ευρωζώνη με νύχια και με δόντια. Ωστε να βρίσκεται μέσα στις εξελίξεις. Ακόμη και αν διαλυθεί η Ευρωζώνη, καλό είναι να μην έχει προηγηθεί η έξοδος της χώρας μας. Για να μοιραστεί τουλάχιστον την κοινή τύχη.

Οι αποφάσεις και οι εξελίξεις στην Ευρωζώνη έχουν πάντα τη σφραγίδα του Βερολίνου.

Ευρώ: είναι αυτό το τέλος;

THE ECONOMIST

Παρ' όλο που η Ευρωζώνη δείχνει να πλησιάζει όλο και περισσότερο στη συντριβή, αρκετοί υποθέτουν ότι, στο τέλος, οι Ευρωπαίοι ηγέτες θα κάνουν ό,τι χρειαστεί για να διασώσουν το ενιαίο νόμισμα. Και αυτό διότι οι επιπτώσεις από μια κατάρρευση του ευρώ θα ήταν τόσο καταστροφικές που κανένας πολιτικός δεν θα την άφηνε να συμβεί. Μια διάσπαση της Ευρωζώνης θα μπορούσε να προκαλέσει μια παγκόσμια κατάρρευση ακόμα χειρότερη και από αυτήν της περιόδου 2008-09. Χρεοκοπίες κρατών, καταρρεύσεις τραπεζικών συστημάτων και η επιβολή ελέγχων κεφαλαίων θα διέλυαν την Ευρωζώνη σε μικρά κομμάτια, ή σε ένα μεγάλο κομμάτι στον Βορρά και στον κατακερματισμένο Νότο. Εν μέσω των αντεγκλήσεων και των σπασμένων συνθηκών, οι απότομες διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ των χωρών του ευρωπαϊκού πυρήνα και αυτών της περιφέρειας, που θα διαδέχονταν τη διάλυση του μεγαλύτερου έργου της Ε.Ε., θα ήταν σχεδόν βέβαιο ότι θα επέφεραν ένα άτακτο τέλος στην ενιαία αγορά. Η επιβίωση της ίδιας της Ε.Ε. θα ετίθετο υπό αμφισβήτηση. Ωστόσο, η απειλή της καταστροφής δεν σημαίνει συνήθως ότι θα την αποτρέψει από το να συμβαίνει. Οι πιθανότητες μιας διάλυσης της Ευρωζώνης έχουν αυξηθεί σε ανησυχητικά επίπεδα, εξαιτίας του χρηματοοικονομικού πανικού, της ραγδαίας αποδυνάμωσης των οικονομικών προοπτικών, και της στενόμυαλης μικροπολιτικής. Στον αντίποδα, οι πιθανότητες υπέρ μιας ομαλής προσγείωσης μειώνονται με γοργό ρυθμό.

Αν η Γερμανία και η ΕΚΤ δεν κινηθούν γρήγορα, ελλοχεύει η κατάρρευση του κοινού νομίσματος.

Θα μπορούσε να γίνει κάτι για να αποτραπεί η καταστροφή; Η απάντηση εξακολουθεί να είναι θετική, όμως η κλίμακα της απαιτούμενης δράσης αυξάνεται ακόμα περισσότερο, καθώς εξαντλούνται τα χρονικά περιθώρια. Το μόνο θεσμικό όργανο που θα μπορούσε να παράσχει άμεση ανακούφιση είναι η ΕΚΤ. Ως ο δανειστής της έσχατης λύσης, θα πρέπει να κάνει περισσότερα για να σώσει τις τράπεζες, προσφέροντάς τους απεριόριστη ρευστότητα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Εάν η ΕΚΤ θέλει να εκπληρώσει την εντολή που έχει λάβει για τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, θα πρέπει να εμποδίσει μια πτώση των τιμών. Αυτό σημαίνει τη μείωση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων και την έναρξη ενός προγράμματος μεγάλης κλίμακας «ποσοτικής χαλάρωσης» (αγοράς ομολόγων). Η μαζική νομισματική χαλάρωση θα μπορέσει να μετριάσει την ύφεση και να αγοράσει πολύτιμο χρόνο. Ωστόσο, η ανάκτηση της εμπιστοσύνης και η προσέλκυση των επενδυτών πίσω στις αγορές κρατικών ομολόγων χρειάζεται κάτι περισσότερο από τη στήριξη της ΕΚΤ, και αυτό, όσο φιλόδοξο και να ακούγεται, είναι η αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους και οι μεταρρυθμίσεις σε Ιταλία και Ισπανία. Εκτός αυτού, σημαίνει τη δημιουργία ενός εργαλείου χρέους στο οποίο θα μπορούν να πιστεύουν οι επενδυτές. Αυτό με τη σειρά του απαιτεί μια πολιτική συμφωνία, την οικονομική ενίσχυση που χρειάζονται οι περιφερειακές χώρες σε αντάλλαγμα με τις αλλαγές στους κανονισμούς που η Γερμανία και οι άλλοι ζητούν. Αυτό το εργαλείο θα πρέπει να περιλαμβάνει κάποια κοινή ευθύνη για τα χρέη των κυβερνήσεων. Η πρόταση των ευρωομολόγων έχει αποκλειστεί από την Αγκελα Μέρκελ.

Η στάση της Γερμανίας είτε θα πρέπει να αλλάξει, είτε θα υπάρξει διάσπαση του ευρώ. Οι ανησυχίες για προβλήματα νηικού κινδύνου έχουν μικρότερη σημασία τώρα, που οι κυβερνήσεις της ευρωπαϊκής περιφέρειας έχουν δεσμευτεί για μέτρα λιτότητας και μεταρρυθμίσεις. Η κ. Μέρκελ και η ΕΚΤ πρέπει να σταματήσουν από τη μία να απειλούν καταδικασμένες οικονομίες με έξοδο από το ευρώ και από την άλλη να καθισχυάζουν τις αγορές για τη σωτηρία του ευρώ. Αν δεν λάβει μια απόφαση σύντομα, η Γερμανίδα καγκελάρια θα συνειδητοποιήσει ότι η απόφαση έχει ληφθεί για εκείνη.